Hyvinvointipalveluiden talousarvio 2027

Hyvinvointilautakunta 29.10.2026 § 103
350/02.02.00.01/2026

Kunnanhallitus on kokouksessaan 17.8.2026 §:ssä 125 antanut vuoden 2027 talousarvion ja taloussuunnitelman 2027–2029 valmisteluohjeet. Tämän lisäksi kunnahallitus antoi talousarviokehyksen 5.10.2026 kokouksessaan.

Hyvinvointipalvelujen vuoden 2027 ulkoisen toimintakatteen sitova valmisteluraami on enintään -20,150 milj. euroa valtionosuus huomioiden. Talousarvioesityksen tulee pysyä raamissa ja sisältää konkreettiset toimenpiteet sen saavuttamiseksi. Mahdollinen poikkeama on perusteltava ja sen kattamiseksi on esitettävä vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet. Valmistelussa huomioidaan opetuksen ja varhaiskasvatuksen lakisääteiset velvoitteet.
Koko kunnan talouden tavoitteena on saavuttaa vuosittain ylijäämäinen tulos viimeistään vuodesta 2028 alkaen, nostaa vuosikate vähintään poistojen tasolle, hillitä lainakantaa ja mitoittaa investoinnit tulorahoituksen mukaisiksi. Vuodelle 2027 arvioidaan muodostuvan noin 0,75 milj. euron alijäämä. Talouden tasapainottaminen perustuu ensisijaisesti pysyviin rakenteellisiin toimenpiteisiin, ja toteutumista seurataan säännöllisesti.

Kevan tasausmaksuihin on tulossa muutos vuodelle 2027 ja tällä on merkittävä vaikutus hyvinvointipalveluiden talousarvioon. Tieto asiasta oli käytettävissä vasta valmisteluraamin hyväksymisen jälkeen. Palvelualueita kuitenkin ohjeistettiin pienentämään valmisteluraamia tasausmaksun vähennyksen verran. Hyvinvointipalveluiden lopulliseksi valmisteluraamiksi määriteltiin -19,955 milj. euroa.

Osana palvelualueen talousarviota hyväksytään myös hyvinvointipalveluiden vuoden 2027 henkilöstösuunnitelma. Henkilöstösuunnitelmassa arvioidaan toimintaympäristön muuttumisesta johtuvat henkilöstömuutokset, muuttuvat työtehtävät, eläkepoistuma sekä palvelualueen vakanssien määrä. Vakinaisen henkilöstön palkat budjetoidaan vakanssiluettelon mukaisesti, lisäksi vakanssiluettelossa on säilytettävät, mutta tällä hetkellä täyttämättä olevat vakanssit. Vakanssiluettelo ja henkilöstösuunnitelma ovat jaettu hyvinvointilautakunnalle oheismateriaalina. Talousarvioon on sisällytetty 2,1 % palkankorotusvaraus. Hyvinvointipalveluissa on 366 vakanssia, joista useita täytetään vain osaksi vuotta ja useita ns. kelluvia vakansseja on täyttämättä. Kelluvia vakansseja tarvitaan mahdollisissa muutostilanteissa. Vakanssit jakautuvat palvelualueella alla olevan mukaan:

Vakanssien määrä	
Hallinto	12
Perusopetus	188
Varhaiskasvatus	149
Opinto- ja vapaa-aika	17

Hyvinvointipalveluiden toiminnalliset tavoitteet on tehty tukemaan aiempien vuosien pitkän aikavälin tavoitteita. Hyvinvointipalveluissa keskeisinä toiminnallisina tavoitteina jatketaan edelleen Unicefin lapsiystävällisen kunta -malliin sekä strategiseen suunnitteluun liittyviä toimenpiteitä.

Hyvinvointipalvelut tuottavat runsaasti lakisääteisiä palveluita ja opetusluokkien ja päiväkotiryhmien henkilöstömäärää pystytään vähentämään vain, jos lapsien määrä vähenee. Perusopetuksen lasten määrän ennakoidaan vähenevän noin 70 oppilaalla vuoden 2027 aikana. Myös varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä vähenee noin 30 lapsella.

Kesällä 2027 viimeistellään Viinijärven koulun rakentaminen pihan osalta. Pihan valmistumisen jälkeen koulun kuukausittaiset leasing-maksut alkavat ja ne on kirjattu talousarvioon kolmen kuukauden ajalle.

Hyvinvointipalveluille annettu valmisteluraami oli tiukka. Pelkästään yleiskorotusten kautta tulevat palkankorotukset tulevalle vuodelle ovat noin 300 000 euroa. Tämän lisäksi yleinen kustannusten nousu tuo taloushaasteita. Kokonaisuutena hyvinvointipalveluiden talousarvio on kuitenkin tehty annetun valmisteluraamin sisälle. Palvelualueella on tehty pitkäjänteistä talouden tasapainottamista, ja osa aiemmin tehdyistä toimenpiteistä näkyy viiveellä vuoden 2027 talousarviossa.

Hyvinvoinnin hallinto

Hyvinvoinnin hallinnon tulosalue sisältää lautakunnan, hallinnon ja hankkeiden sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kustannuspaikat. Vuoden 2027 keskeisiä tavoitteita ovat koulukuljetusten kilpailutuksen loppuunsaattaminen ja uusien sopimusten käyttöönotto, kolmen taajamakoulun malliin siirtymisen valmistelun jatkaminen sekä hallinnon henkilöstörakenteen päivittäminen. Lisäksi jatketaan varautumisen kehittämistä, tekoälyohjeistusten laatimista ja jalkauttamista sekä Lapsiystävällinen kunta -mallin koordinointia. Liperin kunta toimii työnanajana kolmelle maakunnallisena ja seudullisena yhteistyönä palkatulle työntekijälle. Heidän palkkakustannukset ja muilta kunnilta saatavat maksutuotot näkyvät tulosalueen talousarviossa. Hallinnon ulkoinen toimintakate on talousarvioesityksessä -608 000 euroa.

Perusopetus

Talousarviossa on varauduttu Salokylän koulun lakkautukseen ja oppilaiden siirtymiseen taajamakouluihin. Oppilasmäärän arvioidaan vähenevän 72 oppilaalla nykyisestä (yht. 1 280, oppilasta syksyllä 2027). Kuljetusoppilaiden määrän arvioidaan kasvavan 22 oppilaalla. Esi- ja perusopetuksessa jatketaan oppimisen tuen uudistuksen toimeenpanoa, vahvistetaan oppilaiden hyvinvointia ja turvallisuutta sekä valmistaudutaan uusiin valtakunnallisiin laatukriteereihin. Valmius s2-opetukseen ja valmistavaan opetukseen säilytetään, vaikka vastaanottokeskustoimintaa ei kunnassa enää ole. Perusopetuksen ulkoinen vuosikate on -11,463 milj. euroa.

Perusopetuksen tulosalueella käsitellään vuosikatetta toimintakatteen sijaan, koska Honkalammen koululle tulevat OKM:n valtionosuudet kirjataan koulun kustannuspaikalle toimintakatteen jälkeen. OKM:n valtionosuudet oppilasta kohden Honkalammen koululle ovat kasvaneet. Suurempi kotikuntakorvaustulo sekä kasvaneet Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuudet pienentävät muilta kunnilta perittäviä opetuksen kustannuksia.

Perusopetuksessa kotikuntakorvaustulot kasvavat selvästi, tätä selittää osittain kahden lastensuojeluyksikön perustaminen Liperin kunnan aluelle.

Perusopetuksen ulkoiset toimintakulut pienevät 1,6 %. Kesän 2026 aikana tehty Mattisenlahden koulun lakkautus näkyy nyt kokonaisen vuoden ajan vuonna 2027. Lisäksi kahden edellisen vuoden aikana tehdyt muut henkilöstövähennykset näkyvät nyt selvästi säästönä. Talousarviossa on tehty toimenpiteitä Salokylän koulun lakkauttamiseen liittyen. Valtuusto tekee koulun jatkosta päätöksen joulukuussa 2026.

Perusopetuksessa merkittävimmät resurssikasvut liittyvät Ylämyllyn alakouluun. Koulun oppilasmäärä pysyy korkeana. Alakoululle on budjetoitu määrärahaa edelleen laite- ja kalustehankintoihin muita kouluja enemmän.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen vuoden 2027 talousarviossa painottuvat uuden päiväkodin käyttöönottoon valmistautuminen sekä henkilöstön osaamisen vahvistaminen. Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määräksi arvioidaan 480, mikä on 28 lasta vähemmän kuin vuoden 2026 talousarviossa.

Uuden päiväkodin on määrä valmistua käyttöön vuoden lopussa. Vuoden aikana tehdään rakentamisen aikaista yhteistyötä, kilpailutetaan kaluste- ja varustehankinnat sekä valmistellaan päiväkodin henkilöstörakenne ja johtamisjärjestelyt. Henkilöstön osaamista vahvistetaan koko henkilöstön yhteisellä koulutuksella, päiväkotien hätäensiapukoulutuksilla ja puheeksi ottamisen koulutustyöpajoilla.

Varhaiskasvatuksen ulkoisten toimintakulujen arvioidaan olevan 6,746 milj. euroa ja toimintakatteen 6,440 milj. euroa. Ulkoiset toimintakulut kasvavat 1,9 prosenttia ja toimintakate +3 prosenttia vuoden 2026 muutettuun talousarvioon verrattuna.

Opinto- ja vapaa-aika

Vuonna 2027 kehitetään kulttuurityön kokonaisuutta ja laaditaan kulttuuriohjelma uuden kulttuurikoordinaattorin johdolla. Tämä toiminnallinen tavoite on siirtynyt edellisiltä vuosilta henkilöstövaihdosten takia.

Liikkumista edistetään selvittämällä Liikettä koulupäivään -hankkeen jatkotoimintamalli sekä jatkamalla vertaisliikuttaja- ja ulkoiluystävätoimintaa. Nuorisotyössä vahvistetaan kansainvälistä toimintaa, valmistellaan Erasmus+ -hakemus ja laaditaan nuorisotyön tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Opinto- ja vapaa-aikapalvelujen ulkoinen toimintakate on -1,391 milj. euroa.

Liikuntapalveluiden talousarviossa ei juurikaan ole muutoksia edelliseen vuoteen. Sekä toimintakulut että toimintatuotot kasvavat ja samalla toimintakate pienenee -2,9%.

Vapaa-aikapalveluissa on yksi terveysliikunnanohjaaja, jonka palkkarahat maksetaan kokonaisuudessaan Liperin kunnan saamasta perintörahasta.Työpanos suuntautuu kokonaisuudessaan ikäihmisten liikunnan ja terveyden edistämiseen.

Hyvinvointipalveluiden ulkoisen toimintakatteen ja perusopetuksen osalta vuosikatteen arviot ja muutokset vuodelle 2027 on kuvattu seuraavaan taulukkoon.

	ulkoinen toiminta/vuosikate €	**muutos**
Hallinto	-608 196	+ 3,2 %
Perusopetus	-11 462 736	-3,1 %
Varhaiskasvatus	-6 439 683	+3,0 %
Opinto- ja vapaa-aika	-1 391 484	+2,7 %
Vuosikate yhteensä	**-19 902 099**	**- 0,7 %**

Talousarviossa esitetään seuraavat investointikohteet:

Uuden päiväkodin kalustaminen ja varustaminen	250 000 €

Valmistelija hyvinvointijohtaja

Esittelijä Hyvinvointijohtaja Lappalainen Riitta

Päätösehdotus

Hyvinvointilautakunta päättää hyväksyä hyvinvointipalveluiden talousarvioesityksen ja henkilöstösuunnitelman vuodelle 2027 ja esittää ne edelleen kunnanhallitukselle ja valtuustolle hyväksyttäväksi. Talousarvioesityksen ulkoinen toimintakate on -19 902 099 €. Esitys on 52 901 euroa tarkennettua - 19 955 000 euron toimintakateraamia parempi.

Päätös

Hyväksyttiin päätösehdotus.

Ote Kunnanhallitus
Toimeenpano Hyvinvointipalvelut
Lisätietoja Hyvinvointijohtaja p. 040 8347185